
Az EU által meghirdetett digitális forradalom hatása a kereskedelmi jog egyes területein: szerződések, fogyasztóvédelem, gazdasági verseny, gazdasági társaságok*

Barta Judit**

---

1. Bevezető

„A digitális technológia mára az uniós polgárok életének szerves részét képezi, legyenek odahaza, munkában, tanulmányaik mellett, vagy útközben. Naponta 360 millió európai használja az internetet, 60%-uk mobil- vagy okostelefonon keresztül. Az ezáltal teremtett új lehetőségek legjobb kiaknázása érdekében Európának egy ténylegesen összekapcsolt digitális egységes piacra van szüksége.”¹

A digitalizáció jelentőségére az EU már évtizedekkel ezelőtt felfigyelt, igyekezett az abban rejlő lehetőségeket okosan, szervezeten kihasználni így jutva versenyelőnyhöz. Hangsúlyos lépés volt az Európai Bizottság 2015-ben elfogadott *Közleménye az Európai Digitális Egységes Piaci Stratégiáról*, amihez 2015 májusában 35 *jogalkotási javaslatot dolgozott ki*.

A Bizottság 2020-ban újabb Közleményt adott ki *Európa digitális jövőjének megtervezése* címmel². A közlemény ugyan egy politikai deklaráció, annak megállapításai mégis számos területre kihatással bírnak. A közlemény hangsúlyozza, hogy napjainkban egy, az ipari forradaloméhoz hasonló változáson megyünk keresztül, amely során mindennapi életünk gyökeresen változik meg a digitális technológiák által. A közlemény kiemeli a digitális kommunikáció, a digitális média, az e-kereskedelem és a digitális vállalkozások jelentőségét, valamint az egyre nagyobb mennyiségű adathalmazt, amit kezelni kell.

A közlemény célként egy mindenki számára elérhető jobb digitális jövő megteremtését állítja, amelyhez minden területen fejlődni kell. A Bizottság uniós keretek meghaladó

---

* A kutatást az EFOP-3.6.2-16-2017-00007 azonosító számú, *Az intelligens, fenntartható és inkluzív társadalom fejlesztésének aspektusai: társadalmi, technológiai, innovációs hálózatok a foglalkoztatásban és a digitális gazdaságban* című projekt támogatta. A projekt az Európai Unió támogatásával, az Európai Szociális Alap és Magyarország költségvetése társfinanszírozásában valósul meg.

** Habilitált tanszékvezető egyetemi docens Miskolci Egyetem Állam-és Jogtudományi Kar, Civilisztikai Tudományok Intézete, Kereskedelmi Jogi Tanszék; egyetemi docens Nemzeti Közszolgálati Egyetem, Államtudományi és Nemzetközi Tanulmányok Kar, Civilisztikai Tanszék.

¹ A Bizottság 2017. évi jelentése a versenypolitikáról.

² A Bizottság közleménye: *Európa digitális jövőjének megtervezése*, COM/2020/67 final. Erre reflektál „A Tanács következtetései Európa digitális jövőjének alakításáról c. közlemény, 2020/C 202 I/01

léptékben is tervez, készül a „*Globális digitális együttműködési stratégia*”, amely világszerte érvényes normák bevezetését tervezi.

Az EU által meghirdetett digitális forradalom, a vizionált digitális jobb jövő megteremtése érdekében tett intézkedések szervesen érintik a kereskedelmi jog több területét: a kereskedelmi szerződéseket, fogyasztóvédelmet, versenyjogot, társasági jogot. A tanulmány az ezeket a területeket érintő változásokat, valamint az Unió által megtett lépéseket kívánja feltárni és rendezetten, de csak főbb vonalakban ismertetni. A tanulmány a most felvetett uniós jogalkotásra adott nemzeti jogi reflexiókkal nem kíván foglalkozni.³

2. A digitalizáció hatása a kereskedelmi szerződések területén

A digitális forradalom elérte a szerződéseket is. Ez jelenti egyrészt azt, hogy egyre többször kötnek szerződést elektronikus úton, változnak a szerződéskötési szokások, a következő lépcső az okos szerződések világa, másrészt azt, hogy szélesedik azon szerződéscsoportok köre, amelyeket elektronikus úton is meg lehet kötni (árak adásvételétől, a biztosítási szerződéseken, személyszállítási, szórakoztatóipari, kulturális szolgáltatásokon, stb. keresztül a hitelszerződésekig).

Az elektronikus szerződéskötések leggyakoribb formája, a vállalkozás saját honlapján keresztül, vagy az ún. online piactéren (vatera, ali express, e-bay, stb.) keresztül történő szerződéskötés. Az online piacterek olyan online platformok, amelyeken keresztül annak üzemeltetője lehetővé teszi azt, hogy sok más vállalkozás, vagy akár magánszemély a termékeit, szolgáltatásait ott kínálja és szerződéseket kössön. Az online piactér közvetítő közegként funkcionál ilyen helyzetekben. Az elektronikus szerződéskötés harmadik leggyakoribb formája az elektronikus levelezés.

Az elektronikus szerződéskötést érintő főbb szabályokat az elektronikus kereskedelemről szóló irányelv⁴ rendezi, amely a honlapokon keresztül történő szerződéskötésre koncentrálni leginkább. A jogi szabályozás kulcskérdése a honlap útján tett jognyilatkozatok hatályosulása, a szerződéskötést megelőző tájékoztatás és annak tartalma.

Az elektronikus szerződéskötéssel kapcsolatban felmerülő magánjogi kérdések egyike, hogy mikor minősül írásban megkötöttnek egy ilyen szerződés, azaz az elektronikus úton tett jognyilatkozat mikor minősül írásbelinek? Ehhez az 1999/93/EK irányelv hatályaon kívül helyezéséről” szóló 910/2014. EU rendelet (eIDAS rendelet) szolgáltat adalékokat, amely az elektronikus aláírásokkal és egyéb, az elektronikus jognyilatkozat tevőt biztonságosan azonosító megoldásokkal foglalkozik, ezek egyike az *elektronikus aláírás*.

Az eIDAS-rendelet *fokozott biztonságú elektronikus aláírást és minősített elektronikus aláírást különböztet meg*. A 26. cikk szerint, a *fokozott biztonságú elektronikus aláírás követelményei*, hogy az kizárólag az aláíróhoz köthető; alkalmas az aláíró azonosítására; olyan eszköz amelyet az aláíró nagy megbízhatósággal kizárólag saját maga használhat; olyan módon kapcsolódik azokhoz az adatokhoz, amelyeket aláírtak vele, hogy az adatok minden későbbi változása nyomon követhető. A *minősített elektronikus aláírás* olyan, fokozott biztonságú elektronikus aláírás, amelyet minősített elektronikus aláírást létrehozó eszközzel állítottak elő, és amely elektronikus aláírás minősített tanúsítványán alapul.

Az eIDAS-rendelet 25. cikk (2) bekezdése rögzíti, hogy a *minősített elektronikus aláírás az, ami a saját kezű aláírással azonos joghatású, tehát az ilyen módon tett elektronikus jognyilatkozat felel meg az írásbeliség követelményének*. A rendelet alapján pl. sem az e-

³ A kereskedelmi jogot is érintő, a digitalizációs fejlődéssel kapcsolatos általánosabb jogkérdésekről lásd PÁZMÁNDI Kinga: Digitalizáció, technológiai fejlődés, jogi paradigmák c. munkáját. In: Gazdaság és Jog, 2018/12, 10-14.

⁴ 2000/31/EK irányelv (2000. június 8.) (Elektronikus kereskedelemről szóló irányelv).

mail útján tett jognyilatkozat, sem a honlapon, kattintással, vagy chat, sms útján tett jognyilatkozat nem minősül írásbelinek.

Az eIDAS-rendelet szerint, a minősített elektronikus aláírással ellátott dokumentumot valamennyi tagállamban írásbeli nyilatkozatnak kell elismerni. A rendelet lehetővé teszi, hogy a tagállamok saját hatáskörben döntsenek arról, *hogy országban belül elfogadják e a fokozott biztonságú elektronikus aláírást az írásbeliség fennállásához.*⁵

Újabb technológia fejlemény az ún. blokklánc technológia, amely aktívan járult hozzá az *okos szerződések* kifejlődéséhez.

A blokklánc egy olyan matematikai adattárolási struktúra, amely korlátozza az adatsérülés és az adathamisítás lehetőségét.⁶ A blokklánc ugyanakkor egy kód, azaz kommunikációs protokoll is, valamint egy nyilvános könyvelési rendszer, amelyben magas fokú átláthatóság mellett, módosítási lehetőség nélkül és egymás utáni sorrendben „feljegyzésre” kerül valamennyi, a háló felhasználói között létrejött tranzakció. Ezt a meghatározást a Bizottság azzal egészíti ki, hogy „a blokklánc olyan technológia, amely elősegíti a felhasználók közötti bizalmat. Lehetővé teszi az információk online megosztását, az ügyletek ellenőrizhető, biztonságos és folyamatos jóváhagyását és rögzítését.”⁷

Az EU e technológiában látja versenyelőnyét az ázsiai és amerikai piaccal szemben, ezért mindet megtesz annak fejlesztése érdekében. Európai Parlament Kutatószolgálat (EPRS) 2017-ben „*Hogyan változtathatja meg életünket a blokklánc-technológia*”⁸ címmel tanulmányt tett közzé, az Európai Bizottság pedig 2018-ban elindította a Blokklánc Megfigyelőközpontot és Fórumot. Ezek célja a blokklánc innovációjának és fejlesztésének felgyorsítása.

A blokklánc-technológián alapuló megoldások egyike az ún. „*intelligens szerződések*”⁹. Ezek olyan automatikusan végrehajtott, blokkláncban tárolt szerződéses módok, amelyeket senki nem irányít, ezért mindenki megbízhat bennük. Például: tranzakciók elszámolása és kiegyenlítése, jogdíjfizetés, kölcsönök, biztosítás, hitelek területén kaphat jelentőséget.

Az intelligens szerződések még csak kisebb részben valóság, nagyobb részben vízió.

A digitalizáció a kereskedelmi szerződéseket további aspektusból is érinti, fogyasztóvédelmi és versenyvédelmi okokból is szabályozásra kerültek bizonyos szerződési kötelezettségek, illetve szerződési kikötések. Ezekről a továbbiakban lesz szó.

3. A digitalizáció fogyasztóvédelmi vonatkozásai

A digitalizáció hatására megváltoztak a fogyasztói szokások is. Egyre növekszik azon ügyletek száma, amikor a fogyasztó weboldalon keresztül köt szerződést, azaz *a szerződés*

⁵ A kapcsolódó magyar jogi szabályozásról, lásd: BARTA Judit: Az elektronikus úton történő szerződéskötés és a Ptk. In: Lamm Vanda - Sajó András (szerk.): *Studia in honorem Lajos Vékás, HVG-ORAC Lap- és Könyvkiadó Kft., Budapest, 2019, 1320.*

BARTA Judit - CERTICKY Mária: Az elektronikus szerződéskötés általában és a biztosítási, különösen a gépjármű felelősségbiztosítási szerződés elektronikus úton történő megkötése. In: *Sectio Juridica et Politica. Tomus XXXVI/1., Miskolc University Press, II. kötet, 2018, 307-332.*

⁶ Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság véleménye – Blokklánc és az uniós egységes piac – a következő lépések (saját kezdeményezésű vélemény). EESC 2019/02261

⁷ <https://ec.europa.eu/digital-single-market/en/blockchain-technologies>

⁸ [http://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/IDAN/2017/581948/EPRS_IDA\(2017\)581948_EN.pdf](http://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/IDAN/2017/581948/EPRS_IDA(2017)581948_EN.pdf)

⁹ Lásd még SZUCHY Róbert: A kötelmi jog kihívásai az új technológiák nyomán - okos szerződések és a blokklánc-technológia. In: KRE ÁJK, Budapest, 2019, *Glossa Iuridica*, 1-2. szám, 151-161., továbbá HEGYES Péter: Az okos szerződések felhasználási lehetőségei. In: Gellén Klára (szerk.): *Gazdasági tendenciák és jogi kihívások a 21. században. Lectiones Iuridicae, SZTE ÁJK Üzleti Jogi Intézet, Iurisperitus Kiadó, Szeged, 2018, 83-97.*

távollévők között jön létre. Az ilyen fogyasztói szerződések vonatkozásában egy már korábbi, a 2011/83 EU irányelv határoz meg speciális fogyasztói jogokat (előzetes tájékoztatási kötelezettség, 14 napos elállási jog, stb.).¹⁰

Az „Új megállapodás a fogyasztói érdekekért” c. 1018-as dokumentum¹¹ rámutat azonban arra, hogy az online vásárlások növekedése felszínre hozott bizonyos problémákat az irányelv által is biztosított fogyasztóvédelmi vívmányokkal kapcsolatban, ezért a meglévő szabályokat modernizálni kell a jövőben. A dokumentum az alábbi problémákat veti fel:

- Az online piactéren történő vásárlás esetén a fogyasztó többnyire nem tudja, hogy kitől, vállalkozástól, vagy másik fogyasztótól vásárol, ami azért fontos, mert másik fogyasztóval szemben nem illetik meg a deklarált fogyasztói jogok. A Bizottság javasolja új szabályok bevezetését, amelyek kötelezővé teszik az online piacterek számára, hogy egyértelműen tájékoztassák a fogyasztókat a szerződést kötő másik fél személyéről (fogyasztó, vagy vállalkozás).
- A Bizottság a fogyasztók tájékoztatását a tekintetben is növelni kívánja, hogy minden online platform köteles legyen egyértelműen megkülönböztetni a kereskedőktől kapott kifizetéseken alapuló keresési eredményeket, a „természetes” keresési eredményektől, és tájékoztatást adni az ajánlatok sorrendjét meghatározó főbb tényezőkről.
- A Bizottság javasolja továbbá a fogyasztói jogok kiterjesztését az ún. „ingyenes” szolgáltatásokra. Az „ingyenes” digitális szolgáltatásokért cserébe a fogyasztók személyes adataikkal fizetnek. Ilyen „ingyenes” szolgáltatás pl. a felhőalapú tárolás, a közösségi média és az e-mail fiókok. Tekintettel a személyes adatok növekvő gazdasági értékére, e szolgáltatások nem tekinthetők egyszerűen „ingyenesnek”. A fogyasztóknak ezért az ilyen online szerződések esetén is a visszerhes szerződésekhez hasonló fogyasztói jogokat kellene biztosítani.
- A Bizottság hajlik arra, hogy a kötelezően előírt e-mail mellett, engedélyezni kell az online kommunikáció új formáit a fogyasztókkal, pl. a webes űrlapokat és chateket, ha a fogyasztó nyomon követheti a kereskedővel folytatott kommunikációt.
- A dokumentum kitér arra a problémára is, hogy a fogyasztók, olykor visszaélve 14 napos elállási jogukkal, nem csak kipróbálják a terméket, hanem használják is, majd ezt követően küldik vissza, pl. ruházati, egyéb textilipari termékeknél, elektrotechnikai termékeknél. A Bizottság javasolja annak bevezetését, hogy ha a fogyasztó a megrendelt terméket nem csak olyan módon próbálta ki, ahogyan azt egy fizikai értékesítési ponton tette volna, hanem használta is, a fogyasztó többé ne legyen jogosult a szerződéstől való elállásra.

A digitalizáció kitágítja a lehetőségeket, az e-kereskedelem *a határokon átnyúló vásárlást is lehetővé teszi*, ezt az EU minden eszközzel szorgalmazza, hozzájárulva a minél teljesebb egységes európai piac megteremtéséhez. A fogyasztók a határokat átlépve nagyobb áru- és szolgáltatás-kínálathoz férhetnek hozzá, és már európai viszonylatban is össze tudják hasonlítani az árakat. A vizsgálatok felderítették, hogy több akadály is jelentkezik a határon átnyúló vásárlással kapcsolatban, ilyen pl. *a fogyasztói bizalom hiánya, és a területi korlátozások*.

A határokon átnyúló online vásárlások és az online belföldi vásárlások közötti bizalmi szakadék 2012 és 2018 között annak ellenére sem csökkent, hogy az online vásárlások száma ugrásszerűen megnőtt, 2018-ra csaknem megduplázódott. A fogyasztók bizalma még

¹⁰ Lásd még BARTA Judit: A weboldalon keresztül kötött fogyasztói adásvételi szerződések egyes kérdéseiről. Tapasztalatok fogyasztóként, észrevételek jogászként. Sectio Juridica et Politica, Tomus XXXVII/1. Miskolc University Press, Miskolc, 2019, 397-389.

¹¹ A Bizottság Közleménye: Új megállapodás a fogyasztói érdekekért. Brüsszel, 2018.4.11. COM(2018) 183 final

mindig alacsonyabb egy másik uniós országbeli weboldaltól történő vásárláskor (38% mintha a saját országukban található weboldaltól vásárolnának (72%).¹² A fogyasztók bizalmát jelentősen növelheti a határokon átnyúló jogorvoslati lehetőségek megerősítése. Ezt szolgálja a Bizottság által 2016. február 15-én útnak indított *online vitarendezési (OVR) platform*. Az OVR platform alapja a *fogyasztói online vitarendezési rendelet*¹³, amely előírja a Bizottság számára, hogy többnyelvű, webalapú informatikai eszközként hozza létre és működtesse a platformot. Az online kereskedőknek meg kell adniuk a platformra mutató linket és közzé kell tenniük e-mail-címüket honlapjukon. A rendelet a fogyasztói alternatív vitarendezési irányelvre támaszkodik.¹⁴ Az irányelv biztosítja, hogy az uniós fogyasztók tanúsított alternatív vitarendezési testületekhez fordulhassanak, ha problémájuk adódik egy kereskedővel egy termék vásárlása vagy valamely szolgáltatás igénybevétele során, függetlenül a vásárlás helyétől (belföldön vagy határon túl) és módjától.

A platform első évében több mint 24 000 fogyasztói panaszt nyújtottak be. Ezek több mint harmada Unión belüli, határokon átnyúló vásárlásokhoz kapcsolódott. A legtöbb panasz tárgyát ruházati cikkek és cipők, repülőjegyek és IKT-termékek (információs és kommunikációs technológiák) képezték.¹⁵

A fogyasztói bizalom és ezzel a határon átnyúló e-kereskedelem növelése érdekében, további két új irányelv is elfogadásra került: a fogyasztó és vállalkozás közötti áruva vonatkozó adásvételi szerződések egyes feltételeiről és a digitális tartalomra vagy a digitális szolgáltatásokra irányuló szerződések egyes feltételeiről. A Bizottság megítélése szerint, az e-kereskedelemmel szembeni fogyasztói bizalomhiány okai közé tartozik az alapvető szerződéses jogokkal kapcsolatos bizonytalanság mind az áruk, mind a digitális tartalom vagy a digitális szolgáltatások területén, mert hiányzik az egyértelmű szerződéses keret megteremtése.

Az áruk adásvételére irányuló szerződések egyes vonatkozásairól szóló 2019/771 EU irányelv közös szabályokat határoz meg az eladók és fogyasztók által kötött, árukra vonatkozó adásvételi szerződésekkel kapcsolatos bizonyos követelményekre vonatkozóan. Különösen az áruk szerződésszerűségére, a hibás teljesítés esetén érvényesíthető jogorvoslatokra és e jogorvoslatok érvényesítésének feltételeire, valamint a kereskedelmi jótállásra alkalmazandó szabályokat határozza meg.

Az irányelv csak azokra az ingóságokra alkalmazandó, amelyek árunak minősülnek, ingatlanokra nem terjed ki. Az „áru” fogalmába a „digitális elemeket tartalmazó áruk” is beletartoznak, tehát azokra a digitális tartalmakra vagy digitális szolgáltatásokra is vonatkozik, amelyek oly módon vannak ilyen árukba beépítve, vagy ilyenekkel összekapcsolva, hogy az említett digitális tartalom vagy digitális szolgáltatás nélkül az áruk nem töltenék be funkciójukat. Az irányelvet a tagállamoknak 2021 július 1-ig kell átültetni.

¹² A Bizottság Közleménye: A belső piaci akadályok azonosítása és kiküszöbölése. COM/2020/93 final

¹³ 524/2013 EU rendelet (2013. május 21.) a fogyasztói jogviták online rendezéséről (a továbbiakban: Fogyasztói online vitarendezési irányelv).

¹⁴ Fogyasztói online vitarendezési irányelv

¹⁵ https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/hu/IP_17_727

Példák: Egy olasz fogyasztó arról panaszkodott, hogy hibás IKT terméket vásárolt egy belgiumi online kereskedőtől. A platform megküldte a panaszt a Belgiumban illetékes vitarendezési testületnek, aminek eredményeképp visszatérítették az olasz fogyasztó által fizetett összeget.

Egy luxemburgi fogyasztó egy görögországi kereskedőtől online bérelt gépjárművel kapcsolatban tett panaszt. A platform megküldte a panaszt a görögországi illetékes vitarendezési testületnek, aminek eredményeképp a vitát sikerült 60 napon belül békés úton rendezni. A kereskedő teljes mértékben visszafizette a fogyasztó számára felmerült pluszköltségeket.

A digitális tartalom szolgáltatására és digitális szolgáltatások nyújtására irányuló szerződések egyes vonatkozásairól szóló 2019/770 EU irányelvet is 2021 július 1-ig kell átültetni a tagállamoknak.

Az irányelv célja itt is a harmonizált szerződéses jogok biztosítása. Az irányelv közös szabályokat állapít meg a digitális tartalom szolgáltatására vagy a digitális szolgáltatás nyújtására irányuló, a kereskedők és a fogyasztók közötti szerződésekre vonatkozó egyes követelményeket illetően.

Az irányelv minden olyan szerződésre alkalmazandó, amelynek keretében a kereskedő a fogyasztónak digitális tartalmat szolgáltat vagy digitális szolgáltatást nyújt (pl. videofájlok, audiofájlok, digitális játékok, e-könyvek, számítógépes programok, a video- és audiomegosztás és egyéb tárhelyszolgáltatás, szövegszerkesztés, stb.).

Az irányelv az internet-hozzáférési szolgáltatásokra nem alkalmazandó. Az irányelv fogyasztókat érintő szerződéses kérdéseket, mint a szolgáltatás szerződésszerűségének körülírása, hibás teljesítéssel kapcsolatos felelősségi kérdések, fogyasztói joggyakorlás, stb. szabályoz.

A korlátozások körében az *indokolatlan területi alapú tartalomkorlátozás*, és az *online tartalomszolgáltatások határokon átnyúló hordozhatóságának korlátozása* említhető, amelyek jogi beavatkozást igényeltek. A fogyasztóknak nem csak arra van igényük, hogy az online tartalomszolgáltatásokat lakóhelyük szerinti tagállamban szabadon kihasználhassák, hanem, hogy azt a tagállamok között is szabadon hordozhassák. Ezért az EU jogi úton kívánta biztosítani, hogy a fogyasztók a tartalmakhoz, például zenéhez, játékokhoz, filmekhez, szórakoztató programokhoz vagy sporteseményekhez hozzáférést biztosító hordozható online tartalomszolgáltatásokat ne csak a lakóhelyük szerinti tagállamban vehessék igénybe, hanem akkor is, amikor ideiglenesen – például pihenés, utazás, üzleti út vagy tanulmányi mobilitás céljából – egy másik tagállamban tartózkodnak.¹⁶ Az online tartalomszolgáltatásoknak a belső piacon való, határokon átnyúló hordozhatóságáról szóló 2017/1128 EU rendelet kötelezővé teszi a tartalomszolgáltatók részére, hogy a díjfizetés ellenében történő szolgáltatások hordozhatóságát tegyék lehetővé. Nem érvényesíthető olyan szerződéses rendelkezés, amely megtiltja az online tartalomszolgáltatások határokon átnyúló hordozhatóságát, vagy e hordozhatóságot meghatározott időtartamra korlátozza.¹⁷

2018. február 6-án került elfogadásra egy másik rendelet a *területi alapú tartalomkorlátozás (geoblocking) tilalmáról*.¹⁸ Az ún. geoblocking alatt azt a gyakorlatot értjük, amelynek során a weboldalak földrajzi helyhez kötik termékeik, szolgáltatásaik online megvásárlását. A fogyasztó azt tapasztalja, amikor egy másik ország webáruházában szeretne vásárolni, hogy nem engedik belépni az adott oldalra, nem engedik regisztrálni, vagy nem fogadják el bankkártyáját, átirányítják egy másik, országa szerinti weboldalra, nem vállalják a kiszállítást, stb.

¹⁶ 2017/1128 EU rendelet (2017. június 14.) az online tartalomszolgáltatásoknak a belső piacon való, határokon átnyúló hordozhatóságáról.

¹⁷ A területi alapú tartalomkorlátozásról szóló rendelet hatálybalépését követően a helyzet javult, mivel egy közelmúltbeli vizsgálat során ellenőrzött 200 honlapból csak 14 végzett (jogellenes) átirányítást a fogyasztó beleegyezése nélkül. Ez nem jelenti azt, hogy a határokon átnyúló értékesítéssel kapcsolatos valamennyi akadály megszűnt, az audiovizuális tartalmak körében továbbra is feltűnnek korlátozások. Lásd „A Bizottság Közleménye: A belső piaci akadályok azonosítása és kiküszöbölése” c. dokumentumot. COM/2020/93 final

¹⁸ 2018/302 EU rendelet (2018. február 28.) a belső piacon belül a vevő állampolgársága, lakóhelye vagy letelepedési helye alapján történő indokolatlan területi alapú tartalomkorlátozással és a megkülönböztetés egyéb formáival szembeni fellépésről.

A rendelet ezeket a korlátozásokat igyekszik visszaszorítani, vagy kizárni, azonban a szerzői jog hatálya alá tartozó termékekre nem vonatkozik, így a letölthető zenékre, filmekre, e-könyvekre és online játékokra.

4. A digitalizáció versenyjogi vonatkozásai

A Bizottság nem csak fogyasztói oldalról, hanem versenyjogi szempontból is vizsgálta annak okait, hogy az e-kereskedelmi piac miért nem bővül dinamikusabban, 2015-ben ágazati vizsgálatot indított az európai *e-kereskedelmi piacokon fennálló lehetséges versenyjogi akadályok* meghatározása céljából. A Bizottság a vizsgálat során csaknem 1900 olyan vállalkozástól gyűjtött adatokat, amelyek fogyasztási cikkek és digitális tartalom e-kereskedelmével foglalkoznak, és mintegy 8000 forgalmazási és engedélyezési szerződést elemzett. A Bizottság 2017 májusában tette közzé az ágazati vizsgálat végleges jelentését, a digitális egységes piaci stratégiája részeként. A bizottsági vizsgálat eredményei azt mutatták, hogy *egyre több szerződéses korlátozás alkalmazására kerül sor*. Ezért nagyon fontos ezen a területen a versenyszabályok¹⁹ hatékony érvényesítése.²⁰

A Bizottság 2017 februárjában további három külön vizsgálatot indított annak felmérésére, hogy egyes online értékesítési gyakorlatok meggátolják-e a fogyasztókat a határokon átnyúló választék kihasználásában és a fogyasztói elektronikai cikkek, videójátékok, valamint a szállodai férőhelyek versenyképes áron való megvásárlásában. A három vizsgálat célja a kiskereskedelmi árak korlátozásával, a helyszín alapján történő megkülönböztetéssel és a területi alapú tartalomkorlátozással kapcsolatos azon egyedi kérdések megoldása, melyek a *vállalkozások közötti vertikális megállapodásokban* szerepelnek.

A Bizottság ennek során vizsgálta pl., hogy az Asus, a Denon & Marantz, a Philips és a Pioneer megsértette-e az EU versenyszabályait azzal, hogy korlátozta az online kiskereskedők azon lehetőségét, hogy meghatározzák saját árakat a széles körben használt fogyasztói elektronikai termékekre, pl. háztartási készülékekre, notebookokra és hi-fi termékekre. A gyártók kifinomult nyomkövetési eszközök alkalmazásával ténylegesen figyelemmel tudják kísérni a forgalmazási hálózatban a viszonteladási árak képzését, és az árak csökkenése esetén gyorsan be tudnak avatkozni.²¹

A vizsgálat eredményeként, 2018.-ban, a Bizottság külön határozatokat hozott, amelyekben összesen 111 millió EUR összegű pénzbírságot szabott ki az Asus (Tajvan), a Denon & Marantz, a Pioneer (Japán) és a Philips (Hollandia) vállalatokra, mivel azok korlátozták online viszonteladóikat abban, hogy saját kiskereskedelmi árakat határozzanak meg.²² A négy gyártó különösen azoknál az online kiskereskedőknél avatkozott be, amelyek termékeiket alacsony áron kínálták. Amennyiben e kiskereskedők nem alkalmazták a gyártó által kért árakat, szankciókra, például a szállítások leállítására kellett számítaniuk.²³

A Bizottság vizsgálta a Valve Corporation, a Steam játéktérjesztési platform tulajdonosa és öt PC-s videójáték-kiadó, a Bandai Namco, a Capcom, a Focus Home, a Koch Media és a

¹⁹ Az EUMSZ 101. és 102. cikkei tartalmazzák az uniós versenyjogi szabályokat.

²⁰ A Bizottság 2019. évi jelentése a versenypolitikáról.

²¹ https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/ip_17_201

²² A Bizottság 2018. évi jelentése a versenypolitikáról.

²³ A négy vállalat együttműködött a Bizottsággal: rendelkezésre bocsátották a releváns bizonyítékokat, és kifejezetten elismerték a tényeket és az uniós versenyjogi szabályok megsértését. Az együttműködés a vállalatok érdekét szolgálja, mert az együttműködés mértékétől függően kerül sor a pénzbírság csökkentésére, ami a kiszabható bírsághoz képest 40 % (az Asus, a Denon & Marantz és a Philips esetében) és 50 % (a Pioneer esetében) között mozgott.

ZeniMax között létrejött kétoldalú megállapodásokat is. A vizsgálat a geo-blokkoló gyakorlatokra vonatkozott, ahol a társaságok a fogyasztó tartózkodási helye vagy lakóhelye miatt megakadályozzák a digitális tartalom, ebben az esetben a PC-játékszerek vásárlását.

Bizonyos PC-s videojátékok vásárlása után a lejátszás engedélyezéséhez, egy „aktivációs kulcsot” kellett használni a Valve játékerjesztési platformján, a Steam-en. A rendszert sokféle játékra alkalmazták, beleértve a sportot, a szimulációt és az akciójátékokat is. Az „aktiváló kulcs” adott hozzáférést egy megvásárolt játékhoz, de csak egy adott uniós tagállamban. A Bizottság megállapította az EU versenyszabályainak megsértését azáltal, hogy a Valve által más forgalmazókkal kötött megállapodások a forgalmazókat megakadályozta, hogy a vonatkozó számítógépes videojátékokat a kijelölt területeken kívül értékesítsék. Ez a gyakorlat megakadályozta a fogyasztókat abban, hogy az ilyen disztribútorok által eladott PC-játékokat fizikai adathordozón, például DVD-n vagy letöltésen keresztül vásárolják és játsszák.²⁴

Az ügyfelek panaszait követően, 2017.-ben indított a Bizottság vizsgálatot a szállodai szállással kapcsolatos megállapodások miatt, egyrészt a legnagyobb európai utazásszervezők (Kuoni, REWE, Thomas Cook, TUI) másrészt a Meliá Hotels között.²⁵ A szóban forgó megállapodások olyan záradékokat tartalmaztak, amelyek megkülönböztették a fogyasztókat állampolgárságuk vagy lakóhelyük szerint, ennek következtében a fogyasztók nem láthatták a teljes szállodai elérhetőséget, és nem foglalhattak szobákat a legjobb áron.^{26,27}

Hároméves vizsgálatot követően a Bizottság 6,678 millió EUR bírságot szabott ki a Meliá szállodacsoportra (az együttműködés miatt 30% -al csökkent a bírság), amiért versenyellenes korlátozásokat vezetett be az utazásszervezőkkel kötött szerződéseikben.²⁸

Az ágazati vizsgálat egyik szálaként a Bizottság 2017-ben hivatalos vizsgálatot indított a Guess? vállalkozás ruházati gyártó és kiskereskedő forgalmazási megállapodásai és gyakorlatai tekintetében is. A Bizottság 2018. december 17-én 39,821 EUR bírságot szabott ki Guess? vállalkozással szemben.²⁹

A Guess? a szerződéses forgalmazók (nagykereskedők, kiskereskedők) márkán belüli versenyét korlátozta több eszközzel 2014. január 1. – 2017. október 31. között, továbbá cél volt a Guess termékek internetes értékesítésének átirányítása a Guess? saját honlapjára. A vertikális megállapodásokban szereplő korlátozások pl.:

- a Guess márkanevek és védjegyek használatának korlátozása az online keresőhirdetések körében,
- korlátozás az online értékesítés lehetőségében, az csak a Guess kifejezett engedélyének előzetes megszerzésével volt lehetséges, amelynek megadása tekintetében a Guess teljeskörű mérlegelési jogkörrel rendelkezett,
- viszonteladói árak meghatározása,
- korlátozták a forgalmazás földrajzi területét, stb.

Megvizsgálva az utóbbi évek bizottsági versenyjogi jelentéseit, az látható, hogy a digitális ágazatban kiemelkednek az *erőfölénnyel való visszaélés* esetei. A *piaci erőfölény* önmagában nem jogellenes az uniós versenyjogi szabályok szerint, de az erőfölénnyel való visszaélés és a verseny korlátozása igen. A Bizottság több ilyen jogsértés miatt is eljárást indított a digitális ágazatban.

²⁴ https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/IP_19_2010

²⁵ A Bizottság 2013-ban az online szállodai foglalásokat vizsgálta egy ágazati vizsgálat keretében.

²⁶ https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/ip_17_201

²⁷ https://ec.europa.eu/competition/antitrust/cases/dec_docs/40308/40308_847_3.pdf

²⁸ A Bizottság határozatának összefoglalója (2020. február 21.), ügyszám: AT. 40528 – Meliá 2020/C 182/07 C/2020/893

²⁹ Ügyszám: AT.40428 – Guess (2019/C 47/04)

A Bizottság 2015-ben indított vizsgálatot az Amazon.com, Inc. és az általa közvetlenül vagy közvetve ellenőrzött gazdálkodó egységek, valamint az európai elektronikuskönyvkiadókkal kötött forgalmazási szerződések ügyében. A szerződési záradékok – melyeket néha a „legnagyobb kedvezmény” záradékaként említenek – megkövetelték pl. a kiadóktól, hogy az Amazon számára ugyanolyan, vagy kedvezőbb feltételeket biztosítsanak, mint más, versenytárs forgalmazók számára és/vagy az Amazont a cég versenytársainak nyújtott kedvezőbb vagy alternatív feltételekről értesítsék. A szerződési feltételekben árparitási kikötések is szerepeltek, azaz a kiadók vállalták, hogy más értékesítési csatornán sem értékesítik könyveiket a megadottnál alacsonyabb áron. Az Amazon megpróbálta elosztatni a Bizottság aggályait annak felajánlásával, hogy nem kényszeríti ki, illetve törli inkriminált megállapodási feltételeit. A Bizottság közleményben tájékoztatta az ügy állásáról az érintett kiadókat, azok észrevételt tehetek, melynek hatására az Amazon módosította kötelezettségvállalásait. A Bizottság végül elfogadta a kötelezettségvállalásokat.³⁰

A Bizottság 2017 júniusától több vizsgálatot indított a Google-val szemben is. Az egyik vizsgálat eredményeként, úgy ítélte meg, hogy a Google keresőmotorként visszaélt piaci erőfölényével, amikor a keresési eredmények között saját ár-összehasonlító szolgáltatását támogatta, és 2,42 milliárd EUR bírságot szabott ki.³¹ A Google legfontosabb terméke a Google keresőmotor, mely keresési eredményeket nyújt a fogyasztók számára, akik adataikkal fizetnek a szolgáltatásért. 2004-ben a Google a manapság „Google Shopping”-nak nevezett termékével Európában is megjelent az ár-összehasonlító szolgáltatások külön piacán. Az általános internetes keresésben betöltött dominanciájára támaszkodva saját ár-összehasonlító szolgáltatását részesítette előnyben. A Google következetesen feltűnő helyre tette saját ár-összehasonlító szolgáltatását, a versenytársakét pedig hátrébb sorolta keresési eredményei között. A versenytársak szolgáltatásai átlagosan a Google keresési eredményeinek negyedik oldalán, míg mások még ennél is hátrébb jelentek meg. A Google ár-összehasonlító szolgáltatása a versenytársak ár-összehasonlító szolgáltatásaihoz képest így sokkal láthatóbb volt a fogyasztók számára a Google keresési eredményei között.

A Google jogellenes gyakorlatainak következtében a Google ár-összehasonlító szolgáltatásának forgalma jelentősen megnövekedett, míg a versenytársak igen jelentős és tartós forgalomvesztéset szenvedtek el.

2018 júliusában a Bizottság 4,34 milliárd EUR-ra bírságolta a Google-t, mert jogszerűtlen gyakorlatot folytatott az Android mobil eszközök tekintetében a Google keresőmotorja fölényének megerősítése érdekében.³² A Google intelligens mobil operációs rendszerének, az androidnak, valamint bizonyos saját tulajdonú mobil alkalmazásainak (appok) és szolgáltatásainak a használatára vonatkozó megállapodásokban szereplő egyes feltételekkel kapcsolatos magatartása versenysértő volt.

A határozat megállapította, hogy 2011 óta a Google erőfölénnyel rendelkezik az intelligens mobil operációs rendszerek licencelésének világpiacán (Kína nélkül); az android alkalmazás-áruházak világpiacán (Kína nélkül); valamint az EGT területén működő általános keresőszolgáltatások nemzeti piacain.

Legalább 2011. január 1-je óta a Google összekapcsolta a Google Search alkalmazást a Play Store-ral minden objektív indok nélkül. A Play Store és a Google Search alkalmazás különálló termékek, a Google erőfölénnyel rendelkezik a kapcsoló termék piacán, a kapcsoló termék (Play Store) nem beszerezhető a kapcsolt termék (a Google Search alkalmazás) nélkül.

³⁰ A Bizottság határozatának összefoglalója (2017. május 4.), ügyszám: AT.40153 – elektronikus könyvekre vonatkozó MFN-záradékok.

³¹ A Bizottság határozatának összefoglalója (2017. június 27.), ügyszám: AT.39740 – Google Search (Shopping).

³² A Bizottság határozatának összefoglalója (2018. július 18.) ügyszám: AT.40099 – Google Android)

A Google Search alkalmazás Play Store-ral történő összekötése korlátozhatta a versenyt, mert az összekapcsolás jelentős versenyelőnyvel ruházta fel a Google-t, amelyet a versenytárs keresőszolgáltatók nem tudtak ellensúlyozni, valamint az összekapcsolás elősegítette a Google erőfölényének fenntartását a keresőszolgáltatások minden nemzeti piacán.

2012. augusztus 1-jétől a Google, a fentiekhez hasonlóan, összekapcsolta a Google Chrome-ot a Play Store-ral és a Google Search alkalmazással, ami továbbkorlátozta a versenyt. További jogsértés volt, hogy legalább 2011. január 1-je és 2014. március 31. között a Google fizetett az eredetiberendezés-gyártóknak és a mobilhálózat-üzemeltetőknek cserébe azért, hogy azok ne telepítsenek a Google-el versenyző általános keresőszolgáltatást a megállapodás tárgyát képező portfóliókba tartozó készülékekre.

A Bizottság 2019. március 20-án 1,49 milliárd EUR összegű bírságot szabott ki a Google vállalatra az ún. „Google AdSense” ügy kapcsán is³³, mivel visszaélt piaci erőfölényével. A Google-t több korlátozó feltételt alkalmazott a harmadik felek weboldalaival kapcsolatos szerződésekben. A visszaélés több mint 10 évig tartott, és meggátolta a Google versenytársait abban, hogy kereséshez kapcsolódó hirdetéseiket elhelyezzék az említett weboldalakon. A Google messze a legerősebb szereplő volt az Európai Gazdasági Térség online hirdetésközvetítési piacán, 2006-tól 2016-ig a piaci részesedése meghaladta a 70 %-ot. A kereséskor alkalmazott „AdSense”-en keresztül a Google a hirdető és a közzevető weboldalak tulajdonosai közötti közvetítőként működik.

Megállapítást nyert, hogy a Google 2006-tól kizárólagossági feltételeket épített be a szerződéseibe, megtiltotta a közzevetőknek, hogy a találati oldalain elhelyezzék a versenytársak kereséshez kapcsolódó hirdetéseit, 2009 márciusától ezeket úgynevezett „prémium elhelyezési” feltételekre módosította, a Google versenytársai nem helyezhették el a kereséshez kapcsolódó hirdetéseiket a weblapok találati oldalainak azon részein, amelyekre a felhasználók a legtöbbször rákattintanak. A Google 2009 márciusától olyan kikötéseket is alkalmazott, amelyek értelmében a közzevetők a versenytársak hirdetéseinek megjelenítési módját csak a Google előzetes írásbeli engedélyével módosíthatták. A Google így szabályozni tudta, hogy mennyire lehetnek figyelemfelkeltőek a versenytársak kereséshez kapcsolódó hirdetéseit. A 2019. évi esettel együtt összesen 8,25 milliárd EUR bírságot kapott a Google a trösztellenes szabályok megsértése miatt.

A Bizottság 2019 áprilisában közzétette a *„Versenypolitika a digitális korszakban” című jelentését*, amelyet három független szaktanácsadó készített. A három szaktanácsadó véleménye szerint az alapvető versenyjogi keret szilárd és kellően rugalmas ahhoz, hogy a digitális területeken biztosítsa a verseny védelmét. Fontos észrevételük, hogy a *platformokra és keresőmotorokra különös figyelmet kell fordítani*.³⁴

A digitális korszakban olyan online platformok jöttek létre, amelyek egy része jelentős technológiai szolgáltatóvá vált. A *piaci erővel rendelkező platformok* döntései számos más olyan piacra is hatással lehetnek, amelyeken a vállalatok ezekre a platformokra építve tartják a kapcsolatot az ügyfeleikkel. A platformok az általuk alkotott szabályokon keresztül piaci szabályozóként is működhetnek, ha visszaélnék pozíciójukkal, ami gyakran erőfölényes, veszélyeztethetik a versenyt.

Az *online keresőprogramok* is fontos forrását képezhetik az árukat vagy szolgáltatásokat weboldalakon keresztül fogyasztóiknak kínáló vállalkozások internetes forgalmának. Az online keresőprogramok általi rangsorolás, amelyen keresztül a kereskedelmiweboldal-használók áruikat és szolgáltatásaikat a fogyasztóknak kínálják, jelentős hatással van a

³³ A Bizottság jelentése a 2019. évi versenypolitikáról.

T-334/19. sz. ügy: 2019. június 4-én benyújtott kereset — Google és Alphabet kontra Bizottság

³⁴ A Bizottság 2019. évi jelentése a versenypolitikáról.

fogyasztók választására és e kereskedelmiweboldal-használók üzleti eredményességére. Ezért az online keresőprogramok szolgáltatói a kereskedelmiweboldal-használókkal fennálló szerződéses jogviszony hiányában is gyakorlatilag egyoldalúan léphetnek fel, amely tisztességtelen lehet.

Mindezt felismerve fogadták el a *2019/1150 EU rendeletet az online közvetítő szolgáltatások üzleti felhasználói tekintetében alkalmazandó tisztességes és átlátható feltételek előmozdításáról*. A rendelet csak bizonyos szerződési kikötéseket, vagy szerződéses magatartásokat kíván szabályozni, átláthatóbbá tenni, az üzleti felhasználók és a verseny védelme érdekében. A rendeletnek nem megfelelő szerződési feltételek semmiek. A rendelet különösen az alábbiakat szabályozza:

- Az online közvetítő szolgáltató által nyújtott szolgáltatás korlátozására, felfüggesztésére vagy megszüntetésére irányuló kikötéseket (pl. az adott üzleti felhasználó egyes áruinak vagy szolgáltatásainak törlése a listájáról vagy eltávolítása a keresési eredmények közül, az üzleti felhasználók listán való visszavetése vagy megjelenésük negatív befolyásolása, amely magában foglalhatja a rangsorban való hátrább sorolásukat), hogy azok ne legyenek indokolatlanul hátrányosak és megkülönböztetőek.
- Ha az online közvetítő szolgáltató saját online közvetítő szolgáltatásán keresztül maga kínál bizonyos árukat vagy szolgáltatásokat, vagy irányítása alatt álló üzleti felhasználón keresztül teszi ezt, akkor közvetlen versenyben áll az online közvetítő szolgáltatását igénybe vevő más vállalkozásokkal. Ez ösztönözheti arra, hogy műszaki vagy gazdasági előnyöket biztosítson saját magának, vagy az általa irányított üzleti felhasználónak. Ezért különösen fontos, hogy az online közvetítő szolgáltató tájékoztatást adjon minden olyan, akár jogi, kereskedelmi vagy műszaki jellegű – például az operációs rendszerekkel kapcsolatos funkciók révén eszközölt –, megkülönböztetett bánásmód leírásáról és mögöttes okairól, amelyet saját, vagy irányítottja javára a többi üzleti felhasználóhoz képest gyakorolni kíván.
- Az online közvetítő szolgáltatók amennyiben szerződési feltételeikben korlátozzák az üzleti felhasználók lehetőségét arra, hogy más eszközökön keresztül, kedvezőbb feltételek mellett kínálják áruikat vagy szolgáltatásukat, indokolniuk ezt, különösen a korlátozások fő gazdasági, kereskedelmi vagy jogi szempontjaira hivatkozva.
- Megkülönböztetett bánásmód alkalmazása esetén, hivatkozni kell a megkülönböztetett bánásmód főbb gazdasági, kereskedelmi vagy jogi szempontjaira.

5. A digitalizáció hatása a társasági jog területén

A digitális forradalom nem csekély mértékben érinti a társasági jogot is. Ennek főbb irányai a társasági tagsági jogok távolról, akár határokon is átívelő, elektronikus úton történő gyakorlása lehetőségének megteremtése, a legfőbb döntéshozó szerv üléseinek elektronikus úton (konferencia ülések, személyes jelenlét nélkül) történő megtarthatósága – mindkettő a COVID-19 járvány miatt nagy hangsúlyt kapott –, a társaságok közleményeinek digitális úton, saját honlapon történő közzétételének lehetősége, és a társaságok alapítási procedúrájának teljes digitalizációja, a regisztráció online lehetővé tétele.

A társasági tagsági jogok elektronikus úton történő gyakorlásának és a társasági jognyilatkozatok elektronikus úton történő megtétele lehetőségének biztosítása EU szinten a részvénytársaságokat illetően merült fel. A tőzsdén jegyzett társaságok részvényeinek jelentős hányada ugyanis olyan részvényesek tulajdonában van, akik nem abban a tagállamban honosak, ahol a részvénytársaság székhelye található. Az uniós jogalkotás tehát azt kívánta lehetővé tenni, hogy e részvényesek ugyanolyan könnyen gyakorolhassák

részvényesi szervezeti jogait, mint azon részvényesek, akik a társaság székhelye szerinti tagállamában honosak. Nyilván ezek a szabályok honos részvényesek számára is előnyösek, pl. ha nem tudnak részt venni a közgyűlésen. Az első, említést érdemi jogi aktus, az Európai Parlament és a Tanács 2007/36/EK irányelve (2007. július 11.) *az egyes részvényesi jogok gyakorlásáról a tőzsdén jegyzett társaságokban* volt. Az irányelv megfogalmazta azt az elvárást, hogy bizonyos részvényesi (társasági) jogok gyakorlása során a tagállamok belső szabályozása tegye lehetővé a digitális technológiák használatát, pl. 6 cikk szerint az írásban tett részvényesi indítvány elektronikus úton is továbbítható, a 8. cikk alapján a közgyűlésen elektronikus úton is részt lehet venni, illetve lehet szavazatot leadni, a 9. cikk alapján a részvényesek közgyűlési napirendi pontokat érintő kérdései és a válaszok a társaság internetes honlapján kérdés-felelet formában is megtehetők.

A tagállamoknak tehát a részvénytársaságok esetében, szűkebben, a nyilvános részvénytársaságok estében kellett az elektronikus tagsági joggyakorlás lehetőségét biztosítani és rájuk volt bízva, hogy más társaságok esetében is engedik-e ezt.³⁵ E területen nem született újabb jogalkotási eredmény.

A digitális egységes piaci stratégia keretében ugyanakkor a Bizottság elkötelezte magát amellett, hogy a vállalkozásokra egyszerűbb és kevesebb teherrel járó szabályok vonatkozzanak, digitális megoldások álljanak rendelkezésre a vállalkozások nyilvántartásba vétele, valamint iratainak és adatainak benyújtása tekintetében. A Bizottság azt is bejelentette, hogy aktualizálni fogja a határokon átnyúló egyesülésekre és szétválásokra vonatkozó szabályokat.³⁶

A 2017/1132 EU irányelv *a társasági jog egyes vonatkozásairól*, változatlanul utal a tagsági jogok távolról, elektronikus úton történő gyakorolhatóságának biztosítására, a hangsúlyt azonban inkább a társaságokkal kapcsolatos nyilvánosság számára könnyebb, a digitalizáció segítségével történő, információkhoz való jutásra helyezi.

A 2017. évi munkaprogramjában a Bizottság kinyilvánította, hogy további könnyítéseket kíván bevezetni a társasági jog területén a digitalizációval kapcsolatban, ezért 2018-ban javaslatot készített a 2017/1132 EU irányelvnek a módosításáról. Ennek eredményeként született meg a 2019/1151 EU irányelv a 2017/1132 EU irányelvnek a *digitális eszközök és folyamatok társasági jog terén történő használata tekintetében történő módosításáról*. A tagállamoknak 2021. augusztus 01 napjáig kell a legtöbb szabályt átültetni.

Az irányelv lehetővé teszi a vállalkozók számára, hogy teljes mértékben online hozzanak létre új gazdasági társaságokat (tőkeegyesítő társaságok) vagy fióktelepeket valamennyi tagállamban és határokon átnyúló jelleggel az egész EU-ban, és kötelezi a tagállamokat, hogy online és ingyenes tájékoztatást nyújtsanak a legfontosabb társasági jogi követelményekről.

A tájékoztatási követelmények között szerepel, hogy a tagállamoknak biztosítani kell a tömör és felhasználóbarát, és az irányelvben meghatározott információk ingyenes hozzáférhetővé tételét az egységes digitális kapun keresztül elérhető regisztrációs portálokon vagy weboldalakon, legalább egy olyan nyelven, amelyet a lehető legtöbb, határon átnyúló tevékenységet folytató felhasználó széles körben ért, hogy segítsék a társaságok alapítását és a fióktelepek bejegyzését. Az információknak tartalmaznia kell pl. a társaságok alapítására, valamint fióktelep létesítésére vonatkozó szabályokat, az online regisztrációs eljárásokra vonatkozó főbb szabályokat, létesítő okiratok mintáit, az alkalmazandó díjakkal kapcsolatos követelményeket, az ügyvezetés, belső felügyeleti tisztségre vonatkozó főbb szabályokat, ideértve az eltiltásra vonatkozó szabályokat, az

³⁵ A magyar jogi vonatkozásokról lásd BARTA Judit: Digitális technológiák a társasági jogban. In: Gazdaság és Jog, 2019/6, 13-20.

³⁶ Ennek hatására született meg a 2019/2121 EU irányelv a 2017/1132 EU irányelv határokon átnyúló átalakulásokról, egyesülésekről és szétválásokról tekintetében történő módosításáról.

ügyvezetés, valamint felügyeleti szerv hatásköreinek és felelősségi köreinek áttekintését, beleértve a társaság képviselőjére való jogosultságot.

6. Összefoglaló

Az EU által meghirdetett digitális forradalom a vizsgált kereskedelmi jogi területeket különböző módon, mértékben és több szempontból is érinti. A digitális fejlődés útjában álló akadályokat az EU monitoringgal, célzott vizsgálatokkal, szakértői kutatásokkal tárja fel és főként jogalkotási eszközökkel igyekszik felszámolni. Meglepő, hogy az e-kereskedelmi piac bővülésének akadályai között aktív vállalkozói magatartásokat is találunk, pl. fogyasztókkal szembeni területi korlátozások, illetve versenykorlátozó vertikális megállapodások. A kereskedelmi szerződéseket a technológiai újdonságokon túl, a digitalizációval kapcsolatos versenyjogi és fogyasztóvédelmi szabályozás is érinti, belenyúlva a szerződések tartalmába. A szerződéseknek, szerződéses kikötéseknek láthatóan nagy szerepe van a digitális piacon.

A fogyasztóvédelem területén, a határon átnyúló e-kereskedelmet akadályozó tényezők lebontása és fogyasztói bizalom erősítése jelent kihívást. A jövőben a fogyasztói jogok modernizációja is várható.

A versenyjog körében a digitalizáció több változást hozott. A digitális platformok és a keresőmotor-szolgáltatások sikere oda vezetett, hogy az ilyen szolgáltatást nyújtó vállalkozások erőfölényes helyzetbe kerülhetnek, amely helyzetből fakadó esetleges visszaéléseket a Bizottság jogi eszközzel próbálja megelőzni. A versenysértő magatartások a digitális piacon is jelen vannak, főként vertikális versenykorlátozó megállapodások, és erőfölénnyel való visszaélés formájában, a kifinomult technológiák segítik a vállalkozásokat a verseny korlátozásában.

A társasági jog területén a digitalizáció a legnagyobb változást a társaságok alapítása, fióktelep bejegyzése körében hozta, az új szabályozás valamennyi tagállamot rákényszeríti az online eljárás biztosítására, és nem csak tagállamon belül, hanem a nemzeti határon átnyúlva is.
